

Βάζει αυτός, πίνει, τί να δη! Κάτω κάτω το δαχτυλίδι της γυναίκας του. Παίρνει κοντά του τη γριά και την ξεμολογά. Αρχίζει αυτή και τὰ λέει με τὴν ἀράδα. Τάζει πιά αυτός τῆς γριάς αὐγὰ με τὰ καλάθια, γιὰ νὰ πάη νὰ τὴ φέρη. Δὲν πιστεύω νάρθη, λέει αὐτὴ, γιατί ἡ καρδιά της χάλασε πολὺ πού πίστεψες τὰ λόγια τῆς κακίᾳς ἀδερφῆς της, καὶ τὴ σκότωσες ἐκείνη, καὶ πῆρες τὴν ἄλλη τὴ ζουλιάρα καὶ τὴν κακιά. Ἐσύ, λέει, ἔμε καὶ πὲς της πὼς ἐγὼ μετανοιώσα καὶ δὲς της καὶ τὸ δικό μου τὸ δαχτυλίδι γιὰ νὰ τὸ πιστέψῃ νάρθη. Σηκώνεται ἡ γριά, παίρνει τὸ δαχτυλίδι, πηγαίνει στὴν κοπέλα, καθίζει πιά καὶ τῆς λέει ὅσα εἶπε τὸ βασιλόπαιδο. Σηκώνεται αὐτὴ, χτενίζεται, ξεσάζεται, τὴν παίρνει ἡ γριά καὶ πηγαίνουν. Μὲ τὸ νὰ δη ὁ ἕνας τὸν ἄλλον, ἀρχίζουν τὰ κλάματα, λέει ὁ ἕνας τὰ πάθια του, λέει ὁ ἄλλος, βγαίνουν οἱ κατεργαριῆς τῆς ἀδερφῆς της στὴ μέση. Τὴν πιάνουν τότες καὶ τὴν καθαλιεύουν ἀπάνω σ' ἕνα παλαβὸ ἄλογο, ὕστερα τὸ χτυποῦνε πιά, πῆρε τὸ δρόμο κ' ἔτρεχε αὐτό. Πού πῆγε καὶ τὴν ἔρριξε πιά, κανεὶς δὲν ξέρει. Ἐμειναν κ' οἱ ἄλλοι οἱ δύο μέσα στὸ παλάτι καὶ ζοῦν καὶ βασιλεύουν ἴσια με σήμερα.

ΕΥΡΥΔΙΚΗ Ι. ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ

«Ο ΠΡΟΣΚΥΝΗΤΗΣ»

Hull 27-5-07.

Ἀγαπητὴ Κύριε Βουτιερίδη.

Διάβασα με πολλή μου χαρὰ τὸ νέο ἔργο σας «Ὁ Προσκυνητής». Σὰ νὰ λούστηκα στὰ κρουσταλλένια νερά Ἐλληνικοῦ ροακιοῦ

Μεῦ φαίνεται πὼς σὰ νὰ γυρεῦν ὁ ρωμαϊκὸς ὁ νοῦς νὰ ζευγαρώσῃ στὰ γερά με τὴν ιδέα τοῦ ἀπέραντου πνευματικοῦ κόσμου, σὰ νὰ μαζεύῃ ὕλικὸ γιὰ μεγάλα δημιουργήματα. Καιρὸς του. Τὸ ἔργο σας θάχῃ τὴ θέση του στὰ προανακρούσματα πού ἀκούστηκαν τὰ λίγα αὐτὰ χρόνια.

Σὺς χαιρετῶ πάντα δικός σας

ΑΡΓΥΡΗΣ ΕΦΤΑΛΙΩΤΗΣ

ΝΕΑ ΒΙΒΛΙΑ

ΤΟΥ ΙΩΑ : «Μαρτύρων καὶ Ἡρώων αἱμα...»

Δρ. 2.

ΤΗΣ κ. ΒΙΡΗΝΗΣ ΔΕΝΤΡΙΝΟΥ : «Ἀπὸ τὸν κόσμον τοῦ σαλονιοῦ καὶ οἱ δύο θάνατοι» Δρ. 3. Πουλιούνται: στὰ γραφεῖα τοῦ «Νουμά».

ἀχτίδες πού παίζουσε στοὺς κορμούς. Ἐτσι κ' ἡ Κατινούλα ἐνοιώθη γύρω της τὸν ἥλιο· δὲν τὴν ἔκαιγε μέσα της ἡ φλόγα. Μὴ θαρρήτε ὅμως στοὺς ἴσκιους τῆς καρδιάς της εἶχε κρυφά, εἶχε γλύκες, εἶχε ἀθωρύβωτους συνεπαρμούς, εἶχε σιγαλὲς πυρκαγιὰς πού δὲν τίς ἔχει κ' ἡ φεγγεβολιά τῆς ἀγάπης. Ἄν ἀγαποῦσε καθαφτό, δὲ θὰ τῆς ἐβλεπεσ οὔτε μεγκλήτερη τρυφεράδ, οὔτε ἀφοσίωση πιδ γεμκτῆ οὔτε πιδτέρο πάθος. Τόλεγε κάποιες ἀπατὴ της πὼς ἀφοσίωση στὸν ἄθρωπο εἶναι νὰ τραβᾷ μοναχὸς του γιὰ τοὺς ἄλλους ἀπὸ τίς φλέβες του τὸ αἱμα. Τέτοια μονοκόμματη, ἀκέρια, γερὴ ἀφοσίωση εἰδείξε πάντα της καὶ τῆς Ὀλίας καὶ τῆς Μοιρίτας καὶ τοῦ Ἀντρέα καὶ στοὺς δικούς της ἀκόμη. Μὲ τὸν Ἀντρέα ὡστόσο, τώρα τουλάχιστο, ἄλλαζε κάπως τὸ αἶσθημα τῆς κόρης. Τὸν ἀγαποῦσε ὅπως ὅλη τὴ φαμελιά του, με τὴ διαφορὰ πού ὑπαρχε ἀναμεταξύ τους τὸ ἀλλήλων το ἐκείνο τὸ κάτι, τὸ κάτι πού χωρίζει καὶ πού ἐννοε μιά γυναικίσια καὶ μιάν ἀντρήσια ψυχὴ. Ὁ Ἀντρέας γιὰ τὴν Κατινούλα καταντοῦσε τὸ ἄφραστο ἰδανικό, τὸ τέλειον τῶν τέλειων· φίλος της, ἀδερφός της, ὀδηγός της, πατέρας της· νά, τὸν ἀγαποῦσε σὰν πὼς θάγάπαε μιά κόρη ἕναν πατέρα πού πατέρας της δὲν εἶναι.

Ο ΝΟΥΜΑΣ,

ΒΓΑΙΝΕΙ ΚΑΘΕ ΚΥΡΙΑΚΗ

ΣΥΝΤΡΟΜΗ

Γιὰ τὴν Ἑλλάδα Δρ. 10.—Γιὰ τὸ Ἐξωτερικὸν Δρ. 10.

20 λεπτιὰ τὸ φύλλο λεπτιὰ 20

ΒΡΙΣΚΕΤΑΙ : Στὰ κιάσκια τῆς Πλατείας Συντάγματος, Ὁμόνοιας, Ἰπουργείου Οἰκονομικῶν, Σταθμοῦ Τροχιόδρομου, (Ὁφθαλματρεῖο), Βουλῆς, Σταθμοῦ ὑπόγειου Σιδηρόδρομου (Ὁμόνοια), στὸ καπνοπωλεῖο Μανωλακάκη (Πλατεία Στουρνάρα), Ἐξάρχεια, στὰ βιβλιοπωλεῖα «Ἐστίας» Γ. Κολάρου καὶ Σακέτου (ὁδὸς Σταδίου, ἀντικρὺ στὴ Βουλῆ). Στὸ Βόλο βιβλιοπωλεῖο Χριστόπουλου.

Ἡ συντρομὴ πλερώνεται μπροστὰ κ' εἶναι ἐνὸς χρόνου πάντα.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΑΚΙΑ

Καὶ πάλε ἡ «Νέα Ἡμέρα». — Ἡ κατάργησις τῆς γραμματικῆς. — Ἡ δημόσια ἀσφάλεια.

ΕΦΤΑΞΕ, κάποιον ἀνόητον γράμμα σταλμένο ἀπὸ τὴ Θεσσαλονικὴ στὴ σύνταξη τῆς «Νέας Ἡμέρας», γιὰ νὰ ξαναμιλήσῃ ἢ ἐφημερίδα τῆς Τεργέστης γιὰ τὸ γλωσσικὸ ζήτημα. Δὲν μποροῦμε βέβαια ν' ἀπαντήσομε στὸν ἄγνωστο ἐπιστολογράφο, καὶ τὰν τὸν καταφέρουμε νὰ πιστᾷ πὼς ἡ δουλειὰ τοῦ Ψυχάρη καὶ τοῦ Πάλλη, εἶναι τόσο τραγὴ, πού θίλει ἀληθινὰ δυνατὸ μυαλὸ νὰν τὴν νοιώσει κανεὶς, οὔτε θὰν τοῦ ἀντιτάξομε πὼς ἔχει ἀδικο νὰ μὴν ἀναγνωρίζῃ τὸν Παλαμὰ γιὰ ποιητὴ. Δὲν ἔχομε οὔτε ὄρεξη, οὔτε καιρὸ γιὰ τέτοιες διδασκαλίας, κ' ὅποιος ἔμεινε πίσω στὸ δρόμο τῆς νέας Ἰδέας, καλὰ ἴθ' ἀ κάνει ἀπ' τὴ μιά μεριά νὰ λατρεύῃ τοὺς Σούτσους καὶ Καρασούτσους, κ' ἀπ' τὴν ἄλλη νὰ πᾶει νὰ μιλεῖ. Μᾶς κάνει ὁμως ἐντύπωση ὁ τρόπος πού μιλεῖ ὁ συντάκτης τῆς «Νέας Ἡμέρας», γιὰ τὴ δουλειὰ τοῦ Ψυχάρη, ὅσο καλοσυναιθτος κ' ἂ δείχνηται γενικώτερα στὸ ζήτημα τῆς γλώσσας. Μὰ λοιπὸν τόσο ριζωμένη βαθιὰ εἶναι αὐτὴ ἡ πρόληψη, ὥστε δὲν τοὺς ἀφίνει νὰ κοιτάξουν τὰ πράματα χωρὶς θολωμένο νοῦ, κ' ὅσους ἀκόμα θέλουν νὰν τὰ κοιτάξουν; Νομίζαμε πὼς πέρασε πιά ὁ καιρὸς, πού πρῶτο πρῶτο ἐπιχείρημα σ' ὅσους μιλοῦσαν γιὰ τὸ ζήτημα, εἶτανε οἱ βροσιές γιὰ τὴν ψυχαρακίην θεωρίαν. Νομίζαμε πὼς ὕστερα ἀπ' ὅσα εἶπαν τόσοι καὶ τόσοι ξένοι ἐλληνομάδες καὶ γλωσσολόγοι, δὲ θὰ εἶχε πέραση πιά ἡ θεωρία πὼς ὁ λαὸς διαφθείρει τίς λέξεις, καὶ πὼς ἡ διγλωσσία δὲν κάνει καὶ μεγάλο κακὸ στὸ ἔθνος. Τὸ ν' ἀναγνωρίζῃ ὁ κ. συντάκτης τῆς «Νέας Ἡμέρας» πὼς ἡ καθαρεύουσα «δὲν

εἶναι, οὔτε θὰ γείνη ποτὲ ὄργανον ἰκανοποιεῖν ἄλλας τὰς ἀνάγκας ὁλοκλήρου τοῦ λαοῦ, ἔτσι καὶ ἂν πάντες ἀνεξαιρέτως οἱ Ἕλληνες ἐκμάθωσιν αὐτήν», καὶ πὼς γείναι μὲγα εὐτύχημα ὅτι ἡ καθαρεύουσα δὲν θὰ δυνηθῇ νὰ καταπνέξῃ τὴν δημοτικὴν καὶ πὼς «ἀλλοίμονον ἂν τοιαύτη γλῶσσα, ἠδύνατο νὰ καταπνέξῃ τὴν γλῶσσαν τῆς ψυχῆς μας, ὥστε νὰ μὲς βουβαίη στὴν ἀληθινὴ ζωὴ ὅπως μᾶς βουβαίνει στὸ χαρτί», καὶ ὕστερα νὰ νομίζῃ πὼς φτάνει μονάχα νὰ τὰ λέμε αὐτὰ, καὶ τὸ κακὸ διορθῶνεται, μᾶς φαίνεται πῶς μάλιστα λουβίβαστο. Καὶ θὰ εἶταν ὁ κ. συντάκτης πιδ πολὺ μέσα στὸ δίκιο, ἂν εἶχε χωνέφει καλὰ πὼς ἡ νέα γλῶσσα γιὰ νὰ ἐπικρατήσῃ πρέπει νάχει σύστημα, μέθοδο καὶ γνώση θετικὴ, πού νὰ τῆς εἶναι εὐκόλο νὰ βαλθεῖ στὸ σκολεῖο καὶ νὰ μαθευτῇ ἀπὸ τὸν καθένα. Αὐτὸ κάνει ὁ Ψυχάρης ἔχοντας σύντροφο τὴν ἐπιστήμη, καὶ τὸ μεγάλο του ἔργο θάρθει μὴ μὲρα πού θὰν τὸ ἐχτιμήσομε, κ' ὅσοι ἀκόμα σήμερα παραξενεύονται γ' αὐτὸ.

Ἡ ΕΠΙΤΡΟΠΗ πού σύνταξε τὸ νέο ἀναλυτικὸ πρόγραμμα γιὰ τὰ μαθήματα τοῦ δημοτικοῦ σκολεῖου, καὶ γιὰ τὰ βιβλία, κατάργησε τὴν παλιὰ μέθοδο, τῆς διδασκαλίας δηλαδὴ τῆς Γραμματικῆς μετὰ τὸ βιβλίον. Ἐτσι λοιπὸν θὰ μαθαίνεται ἡ γραμματικὴ μετὰ τὴν προφορικὴ διδασκαλίαν.

Οἱ φημερίδες μας, πού κατὰ τὴ συνήθειά τους πέριον ἐπιπόλαια ὅλα τὰ ζητήματα, δηλώσανε τὴ χαρὰ τους γιὰ τὸ ζαλιφρωμα τῶν παιδιάτικων μυαλῶν ἀπὸ τῆ σκολλοσικότητα τῆς γραμματικῆς, νομίζοντας πὼς με τοῦτο λύθηκε τὸ εκπαιδευτικὸ μας ζήτημα. Ἡ κακομοιρισμένη ἡ γραμματικὴ ἔκουσε λογιῆς λογιῆς ἀνιθῆματα κ' ἀκάρεις, καὶ ἴσως ἀπὸ τοὺς φημεριδογράφους ἔπρεπε καὶ νὰν τ' ἀκούσει, γιὰτὶ αὐτοὶ εἶναι οἱ πιδ ἀξιοθρήνητοι γιὰ τὴν ἀμάθειά τους, με ὅλο τὸν πόθο πού ἔχουσε νὰ γράφουσε τὴν καθαρεύουσα.

Ὅμως ἡ σκουριά τῆς καθαρεύουσάνικης γραμματικῆς — ἂν ὑποθέσομε πὼς ἡ καθαρεύουσα ἔχει τέτοια — μένει καὶ θὰ μένει τὰ σκολεῖα ὅσο κ' ἂ λείψῃ τὸ βιβλίον, καὶ τότες μοναχὰ θὰ φύγει ὅταν τὴν τέτοια γραμματικὴ ἀντικαταστήσῃ ἡ ἀληθινὴ γραμματικὴ τῆς δημοτικῆς μας γλώσσας, πού δὲ θὰ εἶναι πιά μπελάς γιὰ παιδιὰ καὶ δεσκάλους, γιὰτὶ βάση θάχει τὴ ζωντανὴ γλῶσσα τῆς μιλιᾶς μας, κ' οἱ κανόνες τῆς θύνη φυσικοῦ κ' εὐκολομάθητοι. Ὅστε, μὴ χίνεστε σὲ λόγια κ.κ. ἀγγράμματοι, γιὰτὶ τὸ θάνατο τῆς μῆς γραμματικῆς θὰ σημειώσει ἡ βασιλεία τῆς ἄλλης.

ΤΡΑΝΗ ἀπόδειξη τῆς παραλυσίας στὴ διοίκηση τοῦ Κράτους, εἶναι καὶ τὸ ὅτι ἀπὸ παντοῦ λείπει κάθε ἀσφάλεια καὶ κάθε προφύλαξη τοῦ πολίτη ἀπὸ μέρος τῆς δημόσιας ἐξουσίας. Κι ἔχει μόνον τοῦτο, μὰ καὶ τὸ ροβερώτερο ἀκόμα, πὼς δηλαδὴ αὐτὴ ἡ ἴσια ἐξουσία, ἡ βαλμένη ἀπὸ τὸ νόμο γιὰ φρουρὸς τῆς τάξης, ληστεύει ζαδιάντροπα τοὺς δυστυχημένους ραγιάδες.

Ἡ Κατινούλα δὲ διαβάζε σὰν ἀνοικτὸ βιβλίον, τοὺς ἀπόθατους λογισμούς της. Εἶδεμὴ θάρρακα πὼς πᾶει πολὺ νὰ θρεφῇ μέσα της ἄς εἶναι καὶ τέτοιο αἶσθημα γιὰ τὸν Ἀντρέα. Τὴ βαστούσε, τὴ συγκατοῦσε τὸ σέβας τὸ θρησκευτικὸ, ἡ λατρεία τῆς Ὀλίας. Μὰ χωρὶς νὰ τὸ ξέρῃ, τὴ βαστούσε καὶ κάτιτις ἄλλο. Φίλος της, ἀδερφός της, ὀδηγός της, πατέρας της ὁ Ἀντρέας, ὅσο θελεῖς εἶτανε ὁμως καὶ νοσοκόμος της καὶ γιατρός της· σὰν τὸ μωρὸ τὸ παιδί πού ἡ μάνα του στὰ γένατά της τὸ ντύνει, τὸ γδύνει, τὸ πλένει καὶ τὸ παστρέβει, ἔτσι κ' ὁ Ἀντρέας τὴν εἶδε ἀπὸ τὴ μέρα πού τὸν παρακάλεσε μετὰ μιά ματιὰ στὸ νοσοκομεῖο, μπροστὰ στοὺς ἄλλους, νάρθη σιμά της, ντροπισμένη, καὶ πίστεψε πὼς μ' ἀφτὸ οἱ ξένοι πιά δὲν τὴ θεωροῦνε. Ἀνάμεσά τους ἀπὸ τότες ἔλειπε ἡ ντροπή, ἔλειπε ἡ περιέργεια, ἔλειπε κάποιος ὄρος τῆς ἀγάπης. Ἡ Κατινούλα, μετὰ τὸν ἀπλοῖκό της τὸ νοῦ, νόμιζε πὼς ἔκανε καλὰ, σωστά, φρόνιμα, ταχτικά ὅτι ἔκανε, κ' ὁ Ἀντρέας πάλε, μετὰ τὸ πλάσμα τἀπονήρηφτο, ἀπονήρηφτος ὁ ἴδιος σὰν τὴν ἐπιστήμη, τῆς ἀλλαζόδενε τὴ πληγὴ της, θεράπευε τὴ φύσκα της μετὰ σόντες, σταλαξίεις καὶ λουσιμάτα, μὴ ἔχοντας ἄλλη φροντίδα παρὰ πὼς νὰ φανῇ πιδ πιτῆδειος, κ' ὅταν ἔμπαζε

τὸ λάστικο ἀγάλια γκλια, πρόσεχε μ' ὅλη του τὴ δύναμη, μ' ὅλη του τὴν ψυχὴ, μήπως ἡ Κατινούλα πονίση, μήπως ἀξάφα τὴ λαζώση. Ἄχ! ἡ ἀβρωστία δὲ σ' ἀφίνει τίποτις νὰ δῆς ὅζω ἀπὸ τὸν ἀβρωστό σου. Ἡ ἀβρωστία σου φανερώνει τὴν ἀληθινὴ φύση τοῦ ἀθρώπου καὶ σὲ προσταζει νὰ τὴν κοιτάξῃς μετὰ μάτι, πού δὲν τὸ θολώνουσε οὔτε τὸ σκοτίζουσε πιά οἱ συνήθειες κ' οἱ ἀντάρεις οἱ κοινωνικῆς. Ἡ ἀβρωστία σου ξεσκεπάζει τὸν ἄθρωπο ἀπαραλλάχτα ὅπως εἶναι, βιχμένος πού λέει· κ' ὁ φιλόσοφος ὁ ἀρχαῖος, γδυμένος ἀπάνω στὸ χῶμα τὸ γδυμένο. Λοιπὸν, ἀκίμη κ' ἂν ὁ Ἀντρέας, σὲ καθὲ ἄλλη περίσταση, ἄς ὑποθέσομε, εἶχε ἀγαπήσει τὴν Κατινούλα, τώρα, μετὰ τὰ θλιβερά της τὰ κτάντια, πού μόλις πιά ἔμοιαζε γυναίκα, σὸν τόπο τῆς ἀγάπης θὰ φύτρωνε μέσα του κανένα αἶσθημα λιγάκι διαφορετικὸ, ἢ σπλαχνιὰ ἢ φιλία ἢ σὰ θεός καὶ κάποια φιλία ἐρωτικὴ, φιλία ὁμοια μετὰ τὸ πάθος τῆς ἀγάπης, σὰ θερμὴ ἀποφεγγιά, σὰν καταστάλαγμα τρυφεροῦ περασμένου πόθου. Μὰ καθαφτὸ τί ἐνοιώθη ὁ Ἀντρέας γιὰ τὴν Κατινούλα; Μπορεῖ νὰ μὴν τὸ ζεδιάλιζε κ' ὁ ἴδιος. Ζεδιάλιζε μόνον παστρικά παστρικά πὼς ἡ ἀγάπη τῆς ζωῆς του σταθῆκε ἡ Ὀλία. Δηλαδὴ, ἀφτὸ μᾶτε εἶχε ἀνάγκη νὰ τὸ ζεδια-